

Asia: VN/580/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

MTK näkee erittäin tärkeäksi, että Suomen valtio johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti edistää kestäväen biokaasun käyttöä lämmitys- ja työkonekäytössä sekä parantaa kokonaisuutena toimintaympäristön oikeusvarmuutta ja ennakoitavuutta. Verotusratkaisut ovat keskeinen osa ennakoitavaa toimintaympäristöä, jossa yritykset voivat harjoittaa liiketoimintaa oikeusvarmuuteen nojautuen.

Esitetty sääntelyratkaisu, jossa ryhmäpoikkeusasetuksen kautta kestäväälle lämmitysbiokaasulle sovellettaisiin EU:n vähimmäisverotaso todetaan hallituksen esityksessä olevan: ”pysyvä ja epävarmaa valtiotukilupaa ennakoitavampi sääntelymalli toimijoille.” Hallituksen esityksessä etuna ryhmäpoikkeusasetuksen kautta toteutettavalle sääntelyratkaisulle pidetään, ”ettei arviota järjestelmän EU-oikeudenmukaisuudesta tarvitsisi uusia määräajoin, mikä loisi toimijoille ja alalle vakaamman ja oikeusvarmuudeltaan paremman toimintaympäristön.” Hallituksen esityksessä todetaan, että ”ryhmäpoikkeusasetukseen perustuva vaihtoehto takaisi kokonaisuutena ennakoitavan ja EU-oikeudellisesti hyväksyttävän ratkaisun, jolla lämmitys- ja työkonekäytössä oleva biokaasua voitaisiin edistää.”

MTK pitää erittäin tärkeänä, että kestävään lämmitysbiokaasuun sovellettaisiin myös samoja pientuotannon verottomuussäännöksiä kuin liikennebiokaasuun. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että: ”biokaasun pientuottajan itse tuottama ja liikenne-, työkone- ja lämmityskäytössä käyttämä biokaasu olisi jatkossakin verotonta. Samoin verotonta olisi pientuottajan esimerkiksi naapurilleen luovuttama biokaasu.”

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että: ”polttoaineiden kestävyuden osoittaminen on edellytyksenä sekä niiden jakeluvaihtoehtoon laskemiselle, että elinkaaripäästöt huomioivalle

hiilidioksidiveron porrastukselle energiaverotuksessa. Kestävyyssäädännön määritelmät polttoaineiden kestävyydelle perustuvat RED II:ssa asetettuihin kestävyyskriteereihin. Uusiutuvien polttoaineiden kestävyyskriteereistä ja kestävyden osoittamisesta säädetään kansallisesti biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa (393/2013), jäljempänä kestävyyslaki. Jakeluelvoitelain muuttamisen yhteydessä kestävyyslakiin lisättiin kasvihuonekaasujen vähennyskriteerit sähköpolttoaineille. Kestävyyssäädännön kestävyyskriteereihin viitataan muun muassa jakeluelvoitelaisissa, polttoaineverolaisissa ja sähköverolaisissa.”

MTK pitää erittäin tärkeänä, että hallituksen esityksellä ei muuteta 8.6.2022 annettuja Energiaverotus ohjeita (Diaarinumero VH/1061/00.01.00/2022) biokaasun pientuotannon (ohjeen osa 3.3.2) tai biokaasun kestävyden osoittamisen (ohjeen osa 3.3.3) vaatimusten osalta. Asialla on keskeinen merkitys pientuottajien ja kestävyden todentamisen tosiasialliseen realisoitumiseen.

Ote energiaverotusohjeesta:

”3.3.2 Biokaasun pientuottaja

Biokaasun pientuottajalla tarkoitetaan sellaista tuotantolaitosta, joka tuottaa biokaasua enintään 1 GWh kalenterivuoden aikana. Jos vuosituotantoraja ylittyy, pitää valmisteverot maksaa kaikesta tuotetusta biokaasusta, joka on käytetty verolliseen tarkoitukseen.

Kaikki pientuottajan tuottama biokaasu on verotonta paikallisesti käytettynä. Verotonta on myös biokaasu, joka ei täytä kestävyyskriteereitä. Pientuottajan ei siis tarvitse osoittaa biokaasun kestävyttä.

Käytännössä pientuottaja joutuu maksamaan veroa vain silloin, jos kaasua syötetään sellaiseen jakeluverkkoon, joka ei ole rekisteröitynyt verovelvolliseksi.

Jos pientuottajan tuottamaa kaasua siirretään verottomasti siirto-/jakeluverkkoon tai verottomaan varastoon, tuotteen verottomuus ei seuraa kyseessä olevaa kaasua. Kyseisen verovelvollisen on suoritettava verot siinä vaiheessa, kun kaasua luovutetaan veronalaiseen kulutukseen.

Pientuottajan verokausi on kalenterivuosi. Veroilmoitus annetaan ja verot suoritetaan verokautta seuraavan helmikuun 12 päivänä.

3.3.3 Biokaasun kestävyys

Kaasun kestävyydellä tarkoitetaan sitä, että se täyttää biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa (393/2013), jatkossa kestävyyslaissa säädetyt kestävyyskriteerit ja jonka kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamisessa noudatetaan, mitä

mainitussa laissa säädetään. Käytännössä biokaasulaitoksella tulee olla Energiaviraston hyväksymä kestävyysjärjestelmä. Biokaasun pientuottajan ei kuitenkaan tarvitse osoittaa kaasun kestävyyttä.

Jos biokaasun tuottajalla ei ole Energiaviraston hyväksymää kestävyysjärjestelmää eikä kestävyysjärjestelmän hyväksyminen ole vireillä Energiavirastossa, katsotaan kyseisen tuottajan biokaasu ei-kestäväksi. Tässä tapauksessa valmisteverot tulee suorittaa ”tavallisen” biokaasun verotasolla (=maakaasun verotaso).

Poikkeuksena edellisessä kappaleessa esitettyyn on seuraava tilanne, jossa biokaasun tuottaja ei pysty kestävyyslain perusteella hyväksyttämään kestävyysjärjestelmää Energiavirastossa. Jos biokaasun tuotantoa on yli 1 GWh vuodessa eikä tuottajalla ole vähintään 2 MW nimellislämpötehoista laitosta, eikä laitos ole hakeutunut jakeluvetoiseen alaisuuteen eli tuottajalla ei ole oikeutta kestävyyslain 2 §:n perusteella saada kestävyysjärjestelmää, kyseisen tuottajan biokaasun katsotaan olevan verotuksen näkökulmasta kestävä ilman Energiaviraston hyväksymää kestävyysjärjestelmää. ...”

MTK:n näkemyksen mukaan valtion on huolehdittava, ettei energiaverodirektiivin mahdollinen muuttaminen tai uusiutuvan energian direktiivin mahdollisesti kiristyvät kestävyys säännökset kiristä biokaasun verotusta ja siten rapauta biokaasun kilpailukykyä polttoainemarkkinoilla. MTK:n näkemyksen mukaan on tärkeää, että bioenergian käyttöön kannustava energiaverotuksen rakenne pystytään säilyttämään. Se on ollut keskeinen tekijä siihen, että kotimaisia uusiutuvia vaihtoehtoja ylipäättään edes rajoitetusti on polttoainemarkkinoilla tarjolla. Toteutuneiden biokaasuinvestointien osalta se tarkoittaa sitä, että venäläiselle maakaasulle on vaihtoehtoja siinä määrin, kun tuotantoa on saatu pystyyn. Edellinen ja kuluva vuosi ovat osoittaneet näiden vaihtoehtojen kiistattomat edut myös huoltovarmuutemme näkökulmasta. Esityksessä biokaasun hyvä kilpailukyky suhteessa fossiiliseen vaihtoehtoon nojaa vallitsevaan täysin poikkeukselliseen maakaasumarkkinatilanteeseen.

MTK:n näkemyksen mukaan hallituksen esitysluonnoksessa esitetään sivulla 13 perusteeton väittäminen, että: ”On siis mahdollista, että maksuhalu biokaasulle nousisi enemmän kuin ehdotettu vero sitä alentaisi, jolloin myös biokaasun tuottajien saama hinta biokaasusta voisi nousta.” MTK:n näkemyksen mukaan verotuksen kiristyminen ei lisää kuluttajien maksuhalukkuutta polttoaineelle, vaan kulutusta pyritään mahdollisuuksien mukaan vähentämään. Esityksen suurin myönteinen vaikutus yrityksille, olisi biokaasua tuottavien yritysten oikeusvarmuuden oletettu parantuminen. Siten se voi alentaa toimialalle tulon kynnystä, jota voidaan pitää myönteisenä asiana. Biokaasua polttoaineena käyttäville yrityksille tai kuluttajille verotuksen maltillistakaan kiristymistä ei voida pitää vaikutuksiltaan myönteisenä. MTK:n näkemyksen mukaan hallituksen esitys koskee noin 60% suomalaisesta biokaasun tuotannosta ja noin 80% tuottajista. Toimialan koko huomioiden hallituksen esitys on toimialalle merkityksellinen, vaikkakin valtion budjettivaikutuksiltaan marginaalinen.

MTK:n näkemyksen mukaan toimialalla olisi valmiuksia neuvotella valtion kanssa tuottajille vapaaehtoisesta sopimusratkaisusta, jossa valtio tekisi biokaasun tuottajien kanssa sitovia energian kulutukseen tai päästöjen vähentämiseen tähtääviä ympäristönsuojelusopimuksia. Hallituksen esityksessä todetaan, että edellytyksenä sopimuksille on, että jäsenvaltio neuvottelee sopimusten sisällön, jossa määritetään erityisesti tavoitteet ja asetetaan määräajat tavoitteiden saavuttamiselle. Jäsenvaltion on myös huolehdittava sopimuksissa sitoumusten riippumattomasta ja säännöllisestä seurannasta ja tarkistettava sopimussisällöt säännöllisesti teknologisen ja muun kehityksen mukaan. Tämän lisäksi sopimuksissa tulee määrätä seuraamuksista, jos sitoumuksia ei noudateta. MTK kuitenkin huomauttaa, etteivät toimialajärjestöt pysty lupaamaan yksityisten elinkeinonharjoittajien puolesta sitovasti sopimusten toteutumisesta. Asia olisi MTK:n näkemyksen mukaan jatkopohdinnan arvoinen esimerkiksi kiertotalouden sopimusratkaisuun, RePowerEU -suunnitelman toimeenpanoon tai mahdolliseen uuteen kansalliseen biokaasuohjelmaan kytkettynä. Hallituksen esitykseen sisältyvän käsittelyaikataulun puitteissa neuvotteluja ei kuitenkaan ole edellytyksiä saattaa loppuun.

Anssi Kainulainen
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK) ry